ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΕ ΚΑΙΡΟΥΣ ΚΡΙΣΗΣ: ΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΝΤΑΙ, Η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΑΝΤΕΧΕΙ

Δεδομένα από έντεκα γύρους της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Έρευνας (ESS, 2002–2024) δείχνουν ότι η εμπιστοσύνη δεν είναι ενιαία: η εμπιστοσύνη στους θεσμούς κλονίζεται στις κρίσεις, ενώ η εμπιστοσύνη στους συνανθρώπους μας μένει σχετικά σταθερή.

Η μελέτη διακρίνει τρεις μορφές εμπιστοσύνης: στους άλλους ανθρώπους (διαπροσωπική), στους εθνικούς θεσμούς (κοινοβούλιο, δικαιοσύνη, αστυνομία, πολιτικοί) και στους διεθνείς θεσμούς (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ΟΗΕ). Με βάση απαντήσεις περισσότερων από 237.000 πολιτών, εξετάζεται πώς οι διαφορετικές μορφές εμπιστοσύνης συνδέονται με τις αξίες, την ιδεολογία και τις περιόδους κρίσης.

Οι σκανδιναβικές χώρες εμφανίζουν τα υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης, ενώ η Νότια και η Ανατολική Ευρώπη τα χαμηλότερα. Η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις και ξεχωρίζει: σε αντίθεση με τις περισσότερες χώρες, οι Έλληνες εμπιστεύονται λιγότερο τους συνανθρώπους τους απ' ό,τι τους θεσμούς.

Η εμπιστοσύνη στους εθνικούς θεσμούς αποδεικνύεται η πιο εύθραυστη. Όμως το ότι μειώνεται ενώ η εμπιστοσύνη ανάμεσα στους πολίτες μένει σταθερή δείχνει ότι η κρίση των θεσμών δεν σημαίνει απαραίτητα διάβρωση του κοινωνικού ιστού.

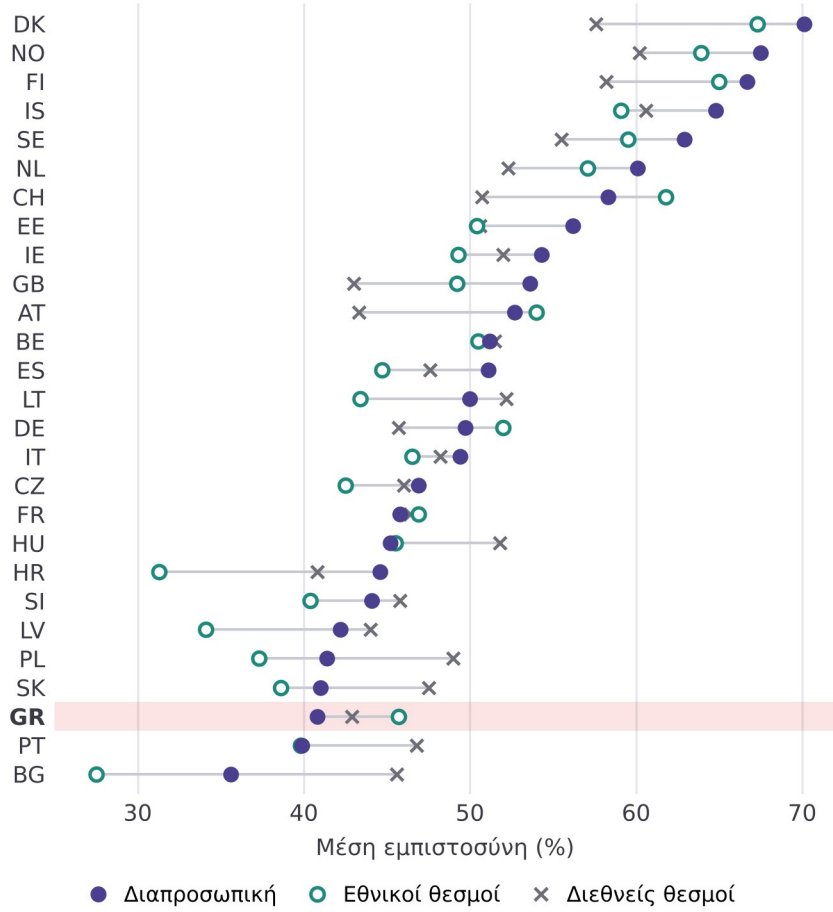
Κατά την πανδημία COVID-19 η εμπιστοσύνη μειώθηκε και στις τρεις μορφές, πολύ περισσότερο όμως στους εθνικούς θεσμούς, που είχαν την ευθύνη διαχείρισης της κρίσης. Η οικονομική κρίση (2010–2014) δεν άγγιξε τη διαπροσωπική εμπιστοσύνη, μείωσε όμως την εμπιστοσύνη στους θεσμούς.

−0,87 μονάδες (κλίμακα 0–10): η πτώση της εμπιστοσύνης στους εθνικούς θεσμούς στην πανδημία, έναντι −0,27 για τη διαπροσωπική εμπιστοσύνη

"Οι κρίσεις δεν διαβρώνουν την εμπιστοσύνη συνολικά, αλλά επιλεκτικά"

Οι αξίες λειτουργούν σαν σταθερό θεμέλιο: όσοι δίνουν προτεραιότητα στη φροντίδα για τους άλλους και στο άνοιγμα σε νέες ιδέες εμπιστεύονται περισσότερο, σε κάθε περίοδο. Η ιδεολογία, αντίθετα, εξαρτάται από τις συνθήκες: η εμπιστοσύνη είναι υψηλότερη στους μετριοπαθείς δεξιούς, και το χάσμα αριστεράς–δεξιάς διευρύνθηκε στην οικονομική κρίση.

Εμπιστοσύνη στους συνανθρώπους, στους εθνικούς και στους διεθνείς θεσμούς ανά χώρα, ESS 2002–2024

Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική Έρευνα είναι μια διεθνής συγκριτική έρευνα που πραγματοποιείται ανά διετία σε ευρωπαϊκές χώρες. Στόχος της είναι η καταγραφή των στάσεων, των αξιών και των κοινωνικών συνθηκών των πολιτών, με κοινή μεθοδολογία που επιτρέπει αξιόπιστες συγκρίσεις μεταξύ χωρών και διαχρονικά. Για περισσότερες πληροφορίες: https://www.europeansocialsurvey.org/

Οι απόψεις σας μετρούν!

Ο 12ος γύρος της έρευνας βρίσκεται σε εξέλιξη στην Ελλάδα, υπό την επιστημονική ευθύνη του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.). Συμμετέχοντας στην ESS, συμβάλλετε στη διαμόρφωση πολιτικών για μια πιο δίκαιη και συμπεριληπτική Ευρώπη.

Georgiadou, V., Makropoulos, I., & Rori, L. (forthcoming). The Political Foundations of Trust: Value Orientations and Trust Patterns Across the European Left-Right Spectrum in Times of Crises.